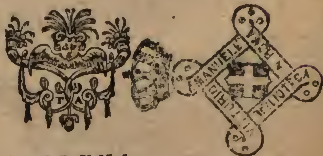
CONCIO

HABITA AD CAPITVLVM GENERALE SACRI ORDINIS Cartusiensis, hoc anno 1584.

Per V. P. D. Stephanum de Salazar Priorem Cartusiæ defensionis beatæ Mariæ, prope vrbem inclytam Xerecium S. Theol. D.

Qua potissimùm explicat inter omnia religionis vota, principē locū habere obediētiam: qua veluti genere, cætera clauduntur. Stabilitatem intereà etiam eorum qui eam ad certum & designatum locum profitentur Ordinis esse, non loci: quod intelligenda sit salua semper obedientia. Votum etiā conuersionis morum, nihil esse aliud, quàm regularem obseruantiam. Quo pariter pacto per contemptum, & neglectum tendendi in perfectionem, regulares peccent mortaliter. Agit tandem seriò, de reuocanda recta voculandi & proferendi ratione, in cantibus Ecclesiasticis & officio diuino.

LVGDVNI,
APVD THEOBALDVM ANCELIN.
M. D. LXXXIIII.
Cum Superiorum licentia.

CONCIO HABITA AD CAPITVLVM GENERALE SACRI ORDINIS Cartusiensis, hoc anno 1584.

Obedite præpositis vestris & subiacete eis, ipsi enim peruigilant, quasi rationem pro animabus vestris reddituri; vt cum gaudio hoc faciant non gementes, hoc enim non expedit vobis: Hebræorum vltimo.

Ix dici queat (Antistes optime & pientissime.) Quem venerãda senectus, vita innocentissimè acta, singularis eruditio, insignis quædam morum & vitæ moderatio, multarum & maximarum rerum vsus & experientia, resp. tandem hæc nostra Cartusiana ratione, modo, cõsilio, & prudentia hactenùs fœ-

CONCIO HABITA AD CAPITVLVM GENERALE SACRI ORDINIS Cartusiensis, hoc anno 1584.

Obedite præpositis vestris & subiacete eis, ipsi enim peruigilant, quasi rationem pro animabus vestris reddituri; vt cum gaudio hoc faciant non gementes, hoc enim non expedit vobis: Hebræorum vltimo.

Ix dici queat (Antistes optime & pientissime.) Quem veneráda senectus, vita innocentissimè acta, singularis eruditio, insignis quædam morum & vitæ moderatio, multarum & maximarum rerum vsus & experientia, resp. tandem hæc nostra Cartusiana ratione, modo, cōsilio, & prudentia hactenùs fœ-

liciſſimè geſta & adminiſtrata: in ſummum vſque gloriæ faſtigium euehunt. Patres Deo conſecrati atque conſcripti, virtute inſignes,& doctrina celebres,officio diuini gregis paſtores, & quidem gregis opimi & ſelectiſſimi, nẽpe Cartuſiani. Vix inquam dici queat, quàm latè pateat campus, in quem hoc loco diuinus ſermo orationem inclinat: ſi par eſſet oratori dicendi vis, copia atque facultas. Cæterùm qui maioribus hoſtijs inter antiquos ſacrificare non poterant, farre toſto, & mola ſalſa: litare erant ſoliti. Hac enim perycope Paulus amplectitur,quicquid tot æditis voluminibus, ſiue Xenophon, ſiue Plato, ſiue Zenon, ſiue Ariſtoteles, ſiue alij præclari auctores:de rectè adminiſtrandi remp.ratione in medium contulerunt. Addidit autem Chriſtianam politiam & œconomiam, qua vna tractatione:vniuerſa pariter omnium mortalium ac temporum ingenia ſuperat,quæ Euangelica luce caruerunt. Docet quippè rerum publicarum præfectis, obedientiam & reuerentiam à minoribus eſſe præſtandam. Et contrà, eos qui ad reipublicæ clauum ſedent, & populi remos impellunt,& habenas mo-
deran

derantur: oportere peruigili cura, atque indefeſſo labore, morum reformationi, animarum ſaluti, ſpiritualibus lucris acceſſionibus & incremẽtis: perpetuò operã dare, & incumbere. Nullam igitur faciam temporis verſuram, ſed in hãc breuem ſummam, tanquam in præcipua capita benè gerendi remp. quicquid dicturus ſum contraham, & continentis ac perpetuæ orationis noſtrę ductum componam. Tantùm ſupereſt, vt adſitis æquo animo attenti atque benigni (patres ampliſſimi:) & vt ad rem tãtam pro dignitate, & pro ingeniorum veſtrorum ſplendore & elegantia, & pro cultiſſimi huius veſtri conſeſſus grauitate & amplitudine pertractãdã, diuini Spiritus illapſum & cœleſtia preſidia: ope diuæ Virginis Theotochu, ſuppliciter imploremus.

AVE MARIA.

QVI neglecta verborum põpa ſplendore & apparatu, nudam ipſam veritatem amplexi, abiecto omni fuco, & meretriciis ornamentis, ſynceram ipſius pulchritudinem cõtemplati ſunt (auditores grauiſſimi:) quales fermè ij eſſe ſolent, quos vulgus Theologos Scholaſticos appellauit, imperiti forſitan ſermo-

ne: ſed non ſcientia. Eos affirmant, qui Religionis ſtatum votis nuncupatis ſolenniter profitetur, quos vniuerſos vno nomine, ſacra Tridentina Synodus, Regulares appellauit: & ſi diuerſa habeant inſtituta diuerſis cæremoniis, ritibus, & externis cultibus vtantur, diuerſoſque ſibi proponant peculiares fines: alij anachoreſim & aſcætiſmum, alij militiam, alij obſequia & curationes pauperum, alij inſtitutionem & eruditionem populi Chriſtiani, alij caſu aut bello, captorũ redemptionem: atque alij alia id genus multa præclara profectò Chriſtianæ pietatis ſtudia: vniuerſos tamen iunctis vmbonibus & communi calculo contendere, eundem charitatis ſcopum collimare. Sicut ſcriptum eſt. Finis præcepti charitas, de corde puro &c. Itaque tramites quidem multi, ſed meta vna: in quam regiæ omnes hæ viæ & itinera cõfluunt. Vniuerſis commune eſt, tribus votis ſolenniter emiſſis, non aliter ac tribus adamãtinis & trabalibus clauis ſeſe cruci Religionis adfigere. Cõmentamur autẽ & ſermonẽ in præſentiarũ, inſtituimus nõ de Religione quæ virtus & pars eſt iuſtitiæ, qua Deũ debito honore, cul-

tu, & seruitute colimus, sed de Religione quæ status proficientium est, & tendentium ad perfectionem. Inter hæc autem vota tria quæ pientissimè & religiosissimè emittuntur, etsi miseri hæretici medij crepent atque rumpantur, & ex aduerso cornicentur, cùm diuinarum literarum testimoniis, sacrorum præterea Conciliorum decretis, & clarissimis sanctorũ patrũ suffragiis probentur. Matth. 19. Lucæ. 9. 1. ad Timoth. 5. Deuteronom. 23. Ecclesiastes. 5. Psal. 15. Isaï. 75. Facit Concilium Nicenum primum, ab Eugenio Pontifice citatum in. c. placuit *el primero*. 16. q. 1. Calcedonense canone. 16. ab Alexandro secundo relatum in c, iuxta eadem causa &. q. Toletanum secundũ c. 1. & 4. c. 26. Tarraconense à Gratiano relatum. 16. q. 1. Agathense. c. 9. Arelatense. 3. c. 2. Carthaginense. 4. c. 104. Turonense. 2. c. 21. Tridenti. ses. 14. c. 9. neç opus est sanctorum patrum sententias referre, aut loca designare & vrgere: remittimus vos ad Roffensem Castrensem, Turrianum, Eckium, Bunderium, Canisium & alios: qui Enchyridia & locos communes aduersus nostri temporis hæreticos, elegãtissimè cõscripserũt.

Inter

Inter tria ergò illa vota quæ piè & religiosè concipiuntur, omnium maximum atque potissimum est obediẽtiæ votum, quo cętera, ceu genere clauduntur. Nam continentia corpus, paupertas voluntaria opes: obedientia verò mentem, nẽpe voluntatem & libertatem Deo consecrat: qua vna re nihil preciosius, nihil dignius, nihil quod magis sui esset iuris: Deus opt. Max. inter naturalia mortalibus concessit.

Obedientia nãque solenni voto concepta, voluntariam paupertatem, stabilitatem, morum conuersionem & continentiam amplectitur. Vsque adeò, vt tãtundem polliceantur, qui solam & nudam obedientiam solenniter spondent & profitentur: ac illi, qui apertè votis nũcupatis, quatuor alia promittunt. Hoc tantùm interest, quòd ij apertè & explicitè, illi vero tacitè & implicitè, omnia illa pollicẽtur. Quam sẽtentiam omnium approbatione & consensu tenet Thom. 2. 2. q. 186. ar. 8. Innocentius in cap. porrectum, de regularibus. Panorm. eodem loci num. 3. Trullus lib. 1. de ordine Canonicorum regularium. c. 17. Nauarrus in cap. non dicatis 12. q. 1. & in commen

mentario de voto paupertatis in cap. ſtatuimus 19. q. 3. num. 19. Stabilitas enim obedientiæ voto comprehenſa, ordinis eſt, nō loci: aut loci, ſalua tamen obediētia, etiā eorū, qui voto peculiari ſtabilitatem indeſignato loco & monaſterio pollicentur. Quemadmodum noſtri cōuerſi Cartuſienſes, & canonici Regulares. Iuxta leges paternas, & maiorum inſtituta atque ſanctiones. Nam alia ratione non poſſent ſuperiorum authoritate, ex vno ad alium locum transferri: etiam iuſtis de cauſis. Cum clariſſimi auctores dubitent, an in voto, ſolenni, poſſit ipſe ſummus & Romanus Pontifex diſpenſare. Atque ea ratione conciliari poſſunt auctores, qui diuerſa hac de re ſenſiſſe iudicantur. Quod autem ſtabilitatis votum, etiam loci deſignati: ita ſit intelligendum, tenent. Antoninus 3. p. t. 16. cap. 1. §. 7. Abbas Smaragdus in c. 58. regulæ. D. Benedicti. Cardinal. de Turrecremata in commentario eiuſdem. ca. 58. tractatu 127. in regulam D. Benedicti. Ioannes Dominicus, Cardinalis Cuſſanus. Bernardus Abbas Caſſinas lib. de iis ad quę profeſſione obligatur monachus, ca. 1. & 2. Trullus lib. 2. de ordine canoni-

corum regularium cap. 14. & lib. 1. c. 28. Petrus de sancto Andomaro lib. 3. de institutionibus monasticis iuxta sancti cōcilij Triden. decreta. Nauarrus in cap. nō dicatis. 12. q. 1. & in comentario de voto paupertatis in cap. statuimus. 19. q. 3. nu. 29. Habebit igitur principatum inter cætera vota obedientia, cuius actiones propinquiores sunt Religionis fini & scopo, eiusque essentiæ magis consentaneæ & intimæ. Neque enim eum qui voluntariam paupertatem & continentiam etiam voto concepto promisserit, bene quispiam religiosum vocauerit: nisi fuerit pollicitus obedientiam, quæ virginitati præfertur, etiam voto confirmatæ. Iuxta illud August. lib. de virg. cap. 46. Nemo quantum puto, ausus fuerit virginitatem præferre monasterio. Cum igitur tanti habenda sit obedientia, iure optimo Theologis placet, vltra communia illa vincula omnium Christianorū, qualia sunt Ecclesiæ & Decalogi præcepta, & tria vota monastica, quibus religiosi sponte astringuntur, & maiorum ac legum suarum præcepta: ad duo alia teneri sub pœna peccati mortalis, quæ vnicuique nostrûm (patres amplissimi)

ſemper ſunt præ oculis habenda. Alterum eſt non contemnere perfectionis acceſſionem & incrementum: hoc eſt niti & tendere in perfectionem: Alterum verò, non contemnere leges paternas, ſed vt veros decet Rechabitas, pro eis aſſerendis, & tuenda maiorum gloria: ſi res ita poſtulet, fortiter oppetere. Non eſt vlla hac in re difficultas, nam cõtemnere perfectionis acceſſionem & incrementum, nihil eſt aliud quàm nolle ſubijci legum & maiorum decretis. Et contra, nolle ſubijci legum & maiorum decretis, nihil eſt aliud, quàm contemnere perfectionis acceſſionem & incrementum. Cum igitur vtrunque peccatum ortum habeat ex contemptu, & hi duo contemptus mutuò ſeſe inferant: exploratum eſt, ſartatecta & integra manere omnia, ſi adſit obedientia atque animus ſyncerè cãdidus, ſuis & præfectis & legibus ſubiectus. Nec enim alia ratione nobis ad perfectionis decus properandum eſt, quàm ea: quæ iam olim ſuis ſtatutis & legibus, à ſanctis patribus nobis eſt cõſtituta. Itaque morum conuerſio, nihil eſt aliud, quàm obſeruantia regularis, & vita, iuxta ſanctorum patrum placita in-

ſtituta. Quã qui in externis tãtùm cultibus & cæremoniis, & non magis in intima ſui ipſius nihili pẽſione, abnegatione, reſignatiõe odio, abdicatione, & abſtractiõe animi, à rerũ viſibiliũ & externarum vmbris cenſet ſitam eſſe & collocatam: infans eſt, & imperitus, neſciẽs quę loquitur, neque de quibus affirmat. Animaduertendum tamen eſt, quod tranſgreſſionum multitudo & frequentia, non parit contemptum: (vt ſunt authores grauiſſimi vterque Thom. 2. 2. q. 186. a. 9. Poſſunt ſiquidem maiorum placita & mandata, aut imbecillitate, aut libidine, aut quauis mala alia cupiditate violari: ſalua ſemper animi ſubiectione & obedientia, qua homo compertum habet ſanctas profectò eſſe ſanctorum patrum inſtitutiones & leges, quas ipſe ex animo vellet præſtare, etſi ſuis cupiditatibus victus: nonnunquam oneri cedat, atque ſuccumbat. Nihiloſeciùs tamen, in maximo contemnendi periculo verſantur, qui crebris ſuarum legum tranſgreſſionibus aſſueſcunt. Nam vt vulgò dici ſolet, nimia familiaritas parit contemptum. Quamobrem non eſt mihi comperendinandum in hac parte,

(audi

(auditores grauiſſimi) neque tempus inaniter conterendum : vt diuinarum literarum teſtimoniis demonſtrem & exemplis, quantùm aliis virtutibus præſtet obedientia, & quàm grauiter rebelles & refractarios mortales, nec facilè ſuis placitis obſequẽtes, Deus vltus fuerit. Dicã in compendio. Omnium earum religionũ ſumma atque perfectio, quas factitias diuus Bernardus appellauit: vno obedientiæ vinculo continetur. Quam in rebus etiam minimis exhibere oportet magiſtratibus, ſi ſaluam atque florẽtem rempub. noſtram eſſe cupimus. Quapropter non eſt paruipendendũ (viri ornatiſſimi) quòd ſint inter noſtrates quidam vſque adeò moroſi & refractarij, vt poſtquàm bis iam in comitiis generalibus publica authoritate, cõmuni conſenſu & calculo decretum eſt, vt abrogata antiqua pronuntiandi lege vt nimiùm obſoleta & rudi: & rectã voculationẽ, ideſt, ſyllabarum quãtitatem, & proferẽdi rationem ſequeremur, priuata ipſi authoritate, nihil neque maioribus, neque rationi, neque æquitati deferentes : mendacium pro veritate, pro luce tenebras mordicùs retinere contẽ-

dunt. Atque hi quidem videri volũt antiquitatis & Religionis assertores: quibus ego facilè & perspicuè ostendero, in primis eos esse obedientiæ: hoc est summæ & præstantissimæ virtutis violatores. Deinde, multis iustisque de causis religiosissimos patres, qui his annis superioribus comitiis generalibus interfuerũt: huiusmodi nimium priscam proferendi cõsuetudinem antiquâsse. Quãdiu enim maioribus nostris visum est, vt priscam illam nimiùm & obsoletam pronunciandi rationem sequeremur: humiliter fuit illis obsecundandum. Est enim nonnunquam piè, cæca obedientia: à sanctis patribus vehementer commendata. Quæ rerum discretionem & proprium iudicium abdicat atque resignat, nec ea agredi formidat, quæ etiam naturæ ipsius facultatem & vires excedũt: si præcipiantur, Hinc illæ ingentium saxorum conuulsiones, arborum iam olim stirpitùs conuulsarum plantationes, & irrigationes, herbarum hortensium contrariæ sationes, vt radices sursùm, frondes deorsum collocatæ, terræ mandarẽtur, à patribus suis discipulis præceptæ. Non igitur aut vana, aut ociosa, aut stulta

ta

ta iudicamus, præclara hęc piorũ hominũ ſtudia, quæ & à Ioãne Caſſiano lib.4. de inſtitu.monaſt.cap.10.& c. 24. & collat.2.cap.11.& collat.4.cap.20.vehementer laudata ſunt. Hanc enim proprij iudicij abnegationem & renuntiationem propter obediẽtiam, Deum habere gratam: oſtendit Grego. in librum Regum primum,lib.2. cap.5. & Bernar. vbique, ſed maximè ſermone de tribus ordinibus Eccleſiæ:& ſermone ad milites templi.c. 13.& ſermone de fructibus obediẽtiæ & eius gradibus, In hanc claſſem referamus, quam hactenùs habuimus laudabilem profectò patrum conſuetudinem, qui cum nec eſſent bonarum literarum expertes, nec Grammaticalium rudimentorum ignari:priſcam tamen illam barbariem, & nimiam ſuperioris ſeculi ignorantiam, quam ſimul cum Romani imperij inclinatione,Latina lingua tulit, exterarum gentium crebris inuaſionibus è ſtirpe fermè euerſa & exciſſa: propter obedientiam tamen, æquo animo tulerunt. At poſtquàm noſtra ætate literæ refloruerunt, & puellis etiam ipſis primas Grammatices rationes addiſcentibus,redditæ ſunt ridiculę barbaræ illę,

& rancidæ prolationes, placuitque patribus lucem ipsam & veritatem amplecti, quid opus est repugnare, aut quid aliud est hac in parte tenacem esse propositi, quàm manifestam animi duritiem & obstinationem præseferre & indicare, ex qua non alium speres exitum, quàm quem est sortitus Ascetaille Hieron, cuiús meminit Cassianus, collat. de discretione quæ magno Antonio tributa est. Scio equidem Origenem Homil. 3. in cantica, Grammaticorum superstitionem damnasse. Gregorium etiam in epistola ad Leandrum scripsisse, verba cœlestis oraculi non esse subijcienda regulis Donati & August. tractatu. 2. in Ioãnem, in illa verba, *Qui non ex sanguinibus, &c.* est enim Græcismus: Latinè námque sanguines pluraliter non dicimus:) dixisse, non esse formidandas ferulas Grammaticorum: addidit tamen grauiter & verè: Dum tamen ad veritatem solidam & certiorem perueniamus. Quod ad ambiguitates repellendas aliquandò licere, idem est author lib. 3. de doctr. Christiana. &: 4. cap. 10. & in Psalm. 138. in illa verba: *Non est occultatum os meum à te.* Quò loci, ad expungendam di-

ctionis

ctionis ambiguitatem,pro osse: quidam ossum legere erant soliti. Nec me latet sacrum illum ac diuinũ virum Spyridonem,Trimituntis Cypriȩ memorabilem Episcopum:(quem nos priuatim pro Diuo tutelari & patrono colimus, quòd in sacris eius feriis: nempe die.12. Decembris,in hanc lucem ȩditi simus.)Triphillium Ledrensem Episcopum, virum facundia & doctrina clarissimum, orationem ad Christianorum conuentum publicè habentem: publicè etiam correxisse:Cum ille pro grabato, lectulum, siue cubile dixisset, versans illud Euangelicum Tolle grabatum tuum & ambula. Non inquit tu es melior eo qui dixit,tolle grabatum tuum & ambula. Hac enim orationis interruptione est vsus,(vt author est Sozomenus lib.1.hist.tripar.cap.10.& Nicephorus lib. 8. ecclest. hist. cap. 42. vt hominis fastum, & turgidæ & lasciuientis orationis faleras, & impetum coërceret atque contunderet:non quod affectatæ verborum sordes, damnatæ atque protritæ, viro sanctissimo cordi esse possent.

Nam patres iure & maximo cum delectu,legitimam, germanam atque pro-

batam pronuntiandi consuetudinem in vsum reuocasse: multis rationibus ostendi potest. Inprimis ex legis natura, quæ nihil est aliud: quàm rationis ordinatio atq; præceptio. Vt elegãter dicit D. Tho. 12. quæst. 90. art. 4. Non videtur autem rationi cõsentaneum, quòd si per imperitiam & ruditatem, leges aliquæ sancitæ sunt: discusa iam illa ignorãtiæ caligine, & cognita veritate: propter antiquitatis reuerentiam mẽdacium retineatur. Præsertim cùm ratio prolationis atque prosodiæ, quam Patres reuocant: multò ea quàm hactenùs seruauimus sit antiquior: vt ex classicis & principibus Latinæ linguæ authoribus constat. Et ratio priscarum legum ea fuerit, quòd veram se & probatam syllabarum quantitatem & pronunciationem assecutos, earum conditores existimauerint. Quod nunc longè aliter se habere, omnium gẽtium & mortalium consensu, consuetudine & vsu: exploratum est. Non est igitur huiusmodi sententia vetustatis veneratio, sed animi pertinacia & obstinatio. Erit enim lex, inquit Isido. lib. 5. Ethimo. cap. 21. honesta, iusta, possibilis: secundùm naturam, secundùm patriæ consuetudi-
nem,

nem, loco, temporíque cõueniens. Quo testimonio ad probandas legis optimè & benè constitutæ conditiones, vtitur Gratianus in c. erit autẽ lex. dist. 5. Deinde quod huiusmodi consuetudines & leges, quæ aduersùs apertam veritatem nituntur; ipso iure abrogentur. In cap. Mala. & c. Frustra. d. 8. l. Minimè. l. Nulla ff. de legibus. c. Cum dilectus de consuetudine. Quapropter iam olim prisca illa & obsoleta pronuntiatio, desierat apud Cartusienses Germanos: desierat apud Italos, nutabat apud Hispanos & Gallos: nec quicquam aliud supererat, quàm vt publica authoritate legitimè apud omnes desinèret. Si nunc ab orco reuocaremus Siticines Marci Catonis, quos se ignorare ingenuè Cælius Vindex in Commentariis lectionum antiquarum fassus est: & in coniectaneis Ateus Capito per coniecturam, nimiùm prisci illius vocabuli significationem assecutus creditur: nónne essemus meritò ridiculi? Publius Lauinius Varronẽ sordidè scullmam, pro sequestro dixisse ait: ridet Cicero Catonem in originibus, verrucam pro monte vsurpantem: & in lib. de oratore, lepidè eos qui iam olim desita vo-

cabula vſurpabant, verrucoſos oratores appellauit: Quo alluſit Perſius, inquiẽs. Si quos verrucoſa moretur Antyopa. Quamobrem doctè profectò & grauiter Phauorinus apud Gellium lib. 1. noctium Atticarum. cap. 10. adoleſcentem veterũ verbórum nĩmis cupidum, ſic allocutus traditur. Curius atque Fabricius & Titus Verruncanus, viri antiquiſſimi, & his antiquiores Horatij illi trigemini, planè ac dilucidè cum ſuis fabulati ſunt: neque Auruncorum, aut Sycanorum aut Aboriginũ qui primi incoluiſſe Italiam dicũtur, ſed ætatis ſuæ verbis ſunt vſi: tu autem perinde ac ſi cum Carmenſa Euãdri matre ſermonem conferres, ſermone multis ab hinc annis deſito vteris. Si antiquitatem tibi placere ais, viue moribus antiquis, loquere verbis pręſentibus ideſt his, quæ in omnium vſu & ore verſentur. Sermone quippè (vt eleganter dixit Fabius:) vtendum eſt vt numo, cui publica forma ſit. Repugnare igitur hac in re, nihil eſt aliud quàm delectari praua conſuetudine. Nam quemadmodum ægroti, ſi compellantur abſtinere à cibis qui eos delectant, ægrè ferunt, etiam ſi eis noceant: ſic etiam multi, (vt Author

eſt

eſt Ariſtoteles. 1. lib. Rhetorices ad Theodectem.cap.11. & ſect.18. problem. q. 1.) ſi cogantur inueteratas ſuas cõſuetudines relinquere moleſtè ferunt: etſi ſint præter rationem & noxiæ. Quod vt arbitror nõ ineptè ab eo. 2.lib.ſublimioris ſapientiæ.cap.3.his verbis pronunciatum eſt. Auſcultationes,inquit,ſecundũ conſuetudinem accidunt: quemadmodum enim conſueuimus, ita iudicamus dici debere: & quæ præter hæc, non apparent ſimilia. Quantam verò vim habeat conſuetudo, leges indicant:in quibus fabuloſa & puerilia plus poſſunt propter cõſuetudinem. Hæc ille. Nec debet quemadmodum eleganter ab Innocentio.3. Pontifice ſanctiſſimo & eruditiſſimo dictum eſt in.ca. Non debet,de conſangui.& affi.) reprehenſibile iudicari: ſi iuxta varietatem tẽporum, ſtatuta quoque varientur humana. Facit textus in. c.finali de tranſactioni. in cap. Super eo, de ſent.excommunicat in ca. Sciendum d.12.in.cap. Erit autem. diſt.5.in c. Quis ignoret & in ca. Obiicitur 32.q.4.in cap, Occidit.33.q.8.Maximè in prolatione & accentu,cùm doctè à prophano quodam vate dictum ſit. Mortalia facta peribunt

Hierony. in præfatione Iiob. Tota eſt enim vetuſtatis cõſuetudo, vt etiam confeſſa pleriſque vitia placeãt.

nedum vt ſermonum ſtet honos & gratia viuax.

Multa renaſcentur, quæ iam cecidêre, cadémque
Quæ nunc ſunt in honore vocabula: ſi volet vſus,
Quē penes arbitriū eſt, & vis, & norma loquēdi.

Antiquauit tēpus nōnullas ex priſcis illis atque ſanctiſſimis Guigonis conſuetudinibus, multa tempori, multa noſtræ imbecillitati data ſunt, redimus ad lectulos poſt horas matutinas, ieiunia in pane & aqua partim abrogata ſunt, induimur veſtibus delicatis & mollibus, antiquatæ ſunt recordationes & confeſſiones poſt prandium: & nunc tanquam pro aris & focis, pugnabimus pro aſſerendo & retinendo mendacio? Aut loco mouebimus noſtra obſtinatione, aut pertinacia, aut authoritate, aut cōſilio: quod Reuerendiſs. Patri, & Capitulo generali placuit, maturè placuit, & iure & cū delectu placuit? Quid eſt quod Paulus tam ſeriò admonet, inquiens, omnia rectè & ſecundùm ordinem fiant in vobis? Et iterùm, Vnuſquiſque veſtrum Pſalmum habet, Apocalypſim habet, reuelationem habet? Quid eſt quòd in Pſalmis legimus. |Pſallite Maſchil, id eſt, doctè, vel vt noſter vertit interpres, Sapienter?

Quid

Quid eſt quod D. Hieronymus pro obtinenda & addiſcenda recta linguæ ſanctæ prolatione, dentes ſerra ſibi moliri & aptari paſſus eſt? Quid eſt quod in celebri illa ducis Iephte victoria, occupato Iordane, malè pereunt Ephrathei: qui pro Syboleth. i. fluminis curſu atque defluxu per *Sim*: Zibolet, per *Zamath* malè proferunt? An parum vobis videtur (viri grauiſſimi) cõſultò, data opera & ex profeſſo, inconcinnè & perperam diuinas laudes proferre & pronunciare? Ego ſic ſtatuo: eos qui à viris doctis ſemel ſunt admoniti de recta proũtiatione, nec eã in diuinis cantilenis & laudibus volunt præſtare, ſi id faciant ex negligentia, aut inueterata conſuetudine, peccare quidem venialiter: ſi verò ex contemptu: mortaliter. Nam turbant auditores, & ſcandalo ſunt puſillis, & quãtùm in ipſis eſt: cantus Eccleſiaſticos ſuis nimiùm rãcidis prolationibus, auditoribus ridiculos faciunt, & nebulonibus ridẽdos propinant. Quibus ſe olim vehementer affectum, fatetur in confeſſionibus Auguſtinus. Quæ rationes, adeò graues & ſolidæ doctori Martino Azpilquetæ Nauarro viro doctiſſimo, viſæ ſunt: vt hanc
planè

planè ſentẽtiam, ipſe omnium approbatione confirmatam, non ſit veritus aſſerere, in repetitione cap. Quando, de conſecrat. d. 1. notabili. 16. a. nu. 9. vſque ad n. 20. excluſiuè. Quis verò mentis compos in hanc ſeriem reduxerit verba Pauli. 1. ad Timoth. vltimo. O. Timothæe depoſitum cuſtodi, deuita prophanas vocum nouitates, & oppoſitiones falſi nominis ſcientiæ. Et 2. ad eundem cap. 2. Prophana autem & inaniloquia, deuita. Quæ ad Gnoſticos pertinere, vniuerſi patres affirmãt: maximè Epiphanius, Hieronymus, & Euchumenius. Quicũ magia vterẽtur, ſuperſtitioſa, vocabula quædam effinxerant barbara, & vt plurimùm nihil ſignificantia. Et non magis illa. 2. ad Timoth. 1. Formam habe ſanorum verborum, quæ à me audiſti. Et iterùm. c. 2. Seruum autem domini non oportet litigare, ſed manſuetum eſſe ad omnes: docibilem, patientem, &c. Nam ſunt ſacræ quædam & neceſſariæ verborum nouitates, non prophanæ: (vt author eſt Hieronymus in c. 2. Epiſtolæ ad Epheſios. Nam diuus Paulus nouè dixit, Κοσμοκράτορα & 70. viri. eodẽ authore, nouiter dixêre. Apocalypſim. Et Incarnationis nomen, Latinis

nouum

nouum est. Id ipsum igitur patres sentiamus & dicamus omnes in Christo, & non sint inter nos schismata. Sed Deũ immortalem? qui in re tam nihili, idest, in voculationibus, tales se præstant: quales se præstabunt in ferenda ope matri Cartusiæ, extrema penè inopia laboranti, dũ noctu diuq;, pro omniũ incolumitate, quiete, pace, increm̃eto & fœlici ac prospero statu inuigilat: & perpetuas agit excubias. Quàm duri, quàm auari, quàm immorigeri, quàm parùm grati & memores officiorum! Cartusiæ curæ est, ne quid resp. nostra detrimenti patiatur, vt in ea floreant religio, pietas, disciplina & obseruãtia regularis, vt ius suum vnicuique tribuatur, vt leges habeas in promptu & in numerato, idest, expeditas, & in compendium redactas, quibus facilè vti queas: libros repurgatos atque synceros, quibus diuinis odis & cantibus insultas: tu si vel vnus assis sit cõferendus, subdubitas, molestè fers, refugis? An hoc est obedire prælatis, eisque deferre qui pro nobis peruigilant, tanquam rationem reddituri pro animabus nostris, vt hoc faciant cum gaudio, & non gementes? Filij Israël collata stipe, in vsus & appara-

tum ſanctuarij, tāta alacritate opes ſuas certatim contulerunt: vt palam illis iri obuiam à Beſeele & Oliab diuinæ illius fabricæ architectis opus fuerit. Romanorum matronæ inopi ærario, cum deeſſet aurum, quod ex voto Apollini Delphico conſecrarent, vniuerſa aurea ſua ornamenta atque monilia, liberaliter obtulerunt. Carthaginenſes mulieres deficiente materia ad claſſem pro reip. ſalute adornandā, abciſſos crines, ad funes contexendos obtulerunt: & tu dubitas, tu hæres, dum alma mater Cartuſia obolo iuuāda eſt? Nónne iure optimo verba illa Pauli ſacra Cartuſia vſurpauerit: Si ſpiritualia ſeminamus, magnū eſt ſi carnalia veſtra metamus? quis vnquàm ſuis ſtipendiis militauit? nónne ſcriptum eſt, Nō alligabis os boui trituranti? &c. Sed nunc non eſt animus ſingula referre & perſequi, impedimur ſiquidem temporis anguſtia, & quod maximè ad rem faciebat, nempe quo pacto paſtoribus peruigilandum ſit, tanquàm pro animabus ouium ſuarum rationem reddituris: cogimur intactum relinquere. Receptui igitur canamus, & ſiparum ſcænicum complicemus, & rem

totam:ad quàm paucissima cõtrahamus. Religionis medulla,& nucleus, quid dicam medulla nucleus? anima, vita, cor est obedientia:& quid non? Hæc solenni voto concepta, stabilitatem, continentiam,& morum conuersionem amplectitur. Hæc facit vt tutò professionis nostræ scopum collimemus,& in charitatis perfectionem sedulò contendamus: facit, vt maiorum legibus, votis, atque sanctionibus alacriter obsecundemus: & propositum fœlicitatis æternæ brauium atque coronam, decurso breuissimo vitæ huius stadio, per Christum perenniter assequamur. Cui laus perpetua, & imperium perenne: in æternum & vltra, Amen.

***

D 2

